

**Raport privind implementarea recomandărilor Evaluării Periodice Universale a drepturilor omului
(sectorul *Educație*)**

No/ RS	UPR Recommendations (2011)	Commitments and views on conclusions and/or recommendations (March 2012)	Status of implementation (September 2014)
IV. Minorities			
76.11 Russian Federation	Support and develop education programmes and institutions for national minorities in their mother-tongue	Accepted/in the process of implementation: The national legal framework foresees the creation of the necessary conditions to guarantee the respect of the right to education in minority languages. Pupils and students are provided with the right to choose the language of instruction at any level of education.	Realizată Legislația Republicii Moldova în domeniul educației garantează dreptul de a alege limba de educare și instruire la toate nivelele și treptele de învățământ. Studiarea în limba maternă reprezintă o politică națională declarată în cadrul Programului de activitate a Guvernului Republicii Moldova: „Integrare Europeană: Libertate, Democrație, Bunăstare”, 2013-2014 (Hotărârea Parlamentului nr.125 din 30.05.2013), document care la capitolul <i>Educație și cercetare</i> prevede: - Promovarea educației în limba maternă pentru reprezentanții minorităților naționale și ai diasporei, inclusiv pentru migrații de generația a doua; - Elaborarea și promovarea Programului național pentru îmbunătățirea calității învățării limbii române de către elevii alolingvi.
76.12 Bulgaria	Maintain the network of pre-university institutions with access to education in minority languages in line with the recommendation by the Committee on Economic, Social and Cultural Rights on the guarantees for the rights of ethnic minorities	The structural reform was initiated in order to ensure the high quality of education process and to respond to the current demographic indicators. The streamlining of the pre-university institutions network is undertaken by the Public Local Administration with the consent of the Ministry of Education. For 2011–2012 the network of pre-university institutions in the country includes 1456 institutions (schools, gymnasiums, high schools) of which 278 with access to education in Russian language and 81 mixed institutions.	Actualmente, sistemul educațional din Republica Moldova oferă posibilitatea minorităților naționale de a studia și de a-și dezvolta spectrul de cunoștințe în domeniul culturii, istoriei, limbii și tradițiilor proprii etniei, la cerere, în spațiile geografice populate preponderent de reprezentanți ai minorităților naționale. Dreptul cetățenilor la instruire în limba maternă se asigură prin crearea numărului necesar de instituții de învățământ, clase/grupe, precum și asigurarea condițiilor de funcționare a acestora. Conform <i>Planului-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal pe anul de studii 2013-2014</i> (Ordinul Ministrului Educației nr.679 din 04.07.2013) studiarea limbii și literaturii materne s-a desfășurat în cadrul a 8 ore de studii – clasa I-a, 7 ore – clasele II-a – IV-a, 6 ore în clasa V-a – VI-a și 5 ore în clasa VII-a – IX-a (condiții similare cu studiarea limbii și literaturii române în instituțiile de învățământ cu predare în limba română). Totodată, începând cu anul de studii 2013-2014, planul de studii, pentru minoritățile etnice a fost suplimentat cu disciplina <i>Istoria, cultura și tradițiile poporului rus, ucrainean, bulgar, găgăuz, rom și alte popoare</i> , după caz. Aceeași situație s-a menținut și pentru anul de studii 2014-2015 (<i>Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal pe anul de studii 2014-2015</i> , aprobat prin Ordinul Ministrului Educației nr.370 din 06.05.2014).

			<p>Cadul instituțional(clase/instituții de învățămînt) care asigură realizarea acestui drept are următoarea configurație:</p> <ul style="list-style-type: none"> - entități cu predare în limba rusă; - entități cu predare în limba maternă (ucraineană, găgăuză, bulgară); - entități cu predare în limba română pentru reprezentanții naționalităților ucraineană, găgăuză, bulgară; - entități cu predare în limba rusă pentru reprezentanții naționalităților ucraineană, găgăuză, bulgară. <p>În cazul ultimilor două modele, limba și literatura minorității se studiază în cadrul a 3 ore/săptămână.</p> <p>Treapta liceală de studii pentru reprezentanții minorităților naționale oferă posibilitatea înscrierii la unul din următoarele tipuri de instituții de învățămînt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - licee cu studiere în limba rusă (cu 5 ore/săptămână pentru profilul umanitar și 4 ore/săptămână pentru profilul real pentru studierea limbii și literaturii ruse); - licee cu studiere în limba română pentru reprezentanții naționalităților rusă, ucraineană, găgăuză, bulgară (cu 4 ore/săptămână pentru profilul umanitar și 3 ore/săptămână pentru profilul real pentru studierea limbii și literaturii materne); - licee cu studiere în limba rusă pentru reprezentanții naționalităților ucraineană, găgăuză, bulgară, similar situației precedente. <p>Rețeaua instituțiilor de învățămînt preuniversitar din republică, în anul de studii 2012-2013, includea 1397 (367251 de elevi) de instituții (școli primare, gimnazii, licee), dintre care 262 (74226 de elevi) de instituții cu predare în limba rusă și 81 mixte. Anul de studii 2013-2014 număra 1374 (353207 de elevi) instituții de învățămînt preuniversitar care cuprind 69454 de elevi în școli cu predare în limba rusă.</p> <p>În preocuparea statului de a înlesni integrarea socială și de a asigura egalitatea de șansereprezentanților minorităților naționale în societate, la toate treptele de învățămînt, este studiată <i>limba și literatura română</i>, iar prin Programul de instruire multilingvă <i>Integrarea socială și lingvistică a elevilor alolingvi prin extinderea numărului de discipline școlare studiate în limba română</i>, 8 discipline școlare din 23 instituții de învățămînt preuniversitar (3125 de elevi) în 125 clase sunt studiate în limba română. În lista disciplinelor opționale, în clasele liceale a fost inclusă disciplina <i>Educația interculturală</i>.</p> <p>Învățămîntul profesional, de asemenea, creează condiții oportune pentru studii în limba maternă, de exemplu, în anul de studii 2012-2013, învățămîntul profesional tehnic și mediu de specialitate cuprindea 3019 studenți/elevialolingvi, iar în ciclul I al învățămîntului superior - 14% din studenții înmatriculați studiau în limba rusă, 1,7% în limba bulgară, 2,2% în limba găgăuză, 0,05% în limba ucraineană. În cadrul a cinci instituții de învățămînt superior USComrat, USTaraclia, USlavonă, Institutul Umanistic Contemporan, Școala Antropologică Superioră limba de instruire este limba rusă. În scopul promovării culturii minorităților etnice, în RM funcționează două instituții de învățămînt superior care oferă posibilitatea studenților să studieze în limba maternă, și anume</p>
--	--	--	--

			<p>US Comrat – în limba găgăuză și USTaraclia – se predau anumite cursuri în limba bulgară.</p> <p>În vederea sporirii calității instruirii și educării elevilor în limbile minorităților naționale a fost creată o bază de date pentru pregătirea și perfecționarea cadrelor pedagogice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - educatorii grădinițelor și învățătorilor pentru clasele primare cu studiere și predare în limbile ucraineană, găgăuză și bulgară (Colegiile din Lipcani, Comrat și Taraclia); - profesorii de limbă și literatură rusă (Universitatea de Stat din Moldova); - profesorii de filologie româno-ucraineană (Universitatea „A.Russo” Bălți); - profesorii de filologie ruso-română, română-găgăuză și română-bulgară (Universitatea Pedagogică „I.Creangă” Chișinău); - profesorii de filologie găgăuză-română, bulgaro-română (Universitatea de Stat din Comrat). <p>Cît privește menținerea sistemului de instituții preuniversitare cu acces la educație în limbile minorităților precizăm că art.10 alin.(2) al Codului Educației, stipulează: „În ariile locuite tradițional sau în număr substanțial de persoane aparținînd minorităților naționale, dacă există o cerere suficientă, Statul asigură, în măsura posibilului și în cadrul sistemului educațional, ca persoanele aparținînd acestor minorități să beneficieze de condiții corespunzătoare de învățare a limbii lor minoritare, ori de a primi o educație în această limbă, la nivelul învățămîntului obligatoriu”.</p>
--	--	--	--

VII. Freedom of religion and belief

<p>76.15 Mexico</p>	<p>Establish legislation and the necessary measures to guarantee freedom of religion in the country, particularly in public education</p>	<p>Accepted/in the process of implementation:</p> <p>In 2011, the Law on religious cults and their components was amended with the view to ensuring its compliance with international human rights law. In this regard, the registration procedures were simplified; discriminatory provisions on the grounds of nationality were abrogated; barriers concerning adherence to more than one religious community were removed; the possibility to undertake alternative military service on the ground of conscientious objection were introduced; provisions allowing all religious organizations to ensure burial in keeping with the particular religious practices and norms of</p>	<p style="text-align: right;">Realizată</p> <p>Legea învățămîntului nr.547 din 21.07.1995 reglementează la art.4 alin(3): „Învățămîntul de stat este laic, refractar la discriminare ideologico-partinică, politică, rasială, națională”, normă care garantează libertatea religiei și obstrucționează orice formă de discriminare pe acest criteriu. Conform H.G. nr.596 din 2 iulie 2010 disciplina <i>Religia</i> este inclusă în schema orară a instituțiilor de învățămînt primar și gimnazial (cl.I-IX) cu statut de disciplină opțională. În clasele primare grupele se constituie în baza cererii părinților sau a tutorilor legali ai elevilor, iar în clasele gimnaziale – în baza cererilor elevilor.</p> <p>Disciplina opțională <i>Religia</i> se predă în baza Curriculumului elaborat în două variante: una pentru cultele creștin ortodox și romano-catolic; și alta pentru predarea creștinismului de rit evanghelic și adventist de ziua a șaptea. Elevii care fac parte din alte culte religioase, nu participă la aceste ore.</p>
----------------------------	---	---	---

		<p>thereligiouscommunity at issuewereintroduced; theprovisionsregardingeducation in schoolswereclarified.</p> <p>AccordingtoGovernmentdecisionthereligiousinstructionunderthe “Religion” coursehasbeenintroduced in the curriculum education for primaryandsecondaryschools. Thiscourseisoptionalandstudiedupontherquest of theparents or legal guardians of thechild. The Governmentiscurrentlyundertakingnecesarystepstoprovidesafeguardsandensureth atno negative consequencesflowfromopting out of religiousclasses.</p>	
XI. Rights of thechildand Juvenile Justice			
73.11 Argentina	<p>Strengthenitsefforts in theprevention, punishmentanderadication of allforms of violenceagainstwomenandtheadoption of comprehensive policies for thepromotionandprotection of therights of thechild, especiallythoserelatingtothe prohibition of forcedlabour</p>		<p style="text-align: center;">Realizată</p> <p>1) Prin activitatea desfășurată, Ministerul Educației a urmărit eliminarea oricăror forme de violență, discriminare sau exploatareprin muncă a copiilor. În acest sens, Ministrul Educației a emis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ordinul nr.77 din 22.02.2013 <i>Cu privire la Proceduradeorganizareinstituționalășideintervenție a lucrătorilorinstituțiilordeînvățămînt în cazuriledede abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului,</i> în scopulpreveniriiviolenteifață de copiișireglementăriiacțiunilordeidentificare, documentareșiiintervenție a lucrătorilor din sistemuldeînvățămînt în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului; - Ordinul nr.858 din 23.08.2013 de aprobare a<i>Metodologiei de aplicare a Procedurii de organizare instituționalăși de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățămînt în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului;</i> - Ordinul nr. 60 din 07.02.2014 prin care a fost aprobat <i>Regulamentul de comunicare între instituțiile de învățămînt și mass-media în cazurile ce se referă la copii.</i> <p>Ministerul Educației a întreprins mai multe măsuri de organizare/monitorizare a procesului de studii pentru eradicarea cazurilor muncă forțată și violență asupra copiilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A fost interzisă participarea elevilor din instituțiile de învățămînt la lucrările agricole în perioada procesului de învățămînt(Dispoziția Ministrului Educației nr.387 din 17.08.2012); - Direcțiile raionale/municipale de învățămînt, tineret și sport (DRÎTS) au
	<p>Adopt more effective measuresto ensure thatallchildren in the Republic of Moldova enjoyallrights, withoutdiscrimination, in accordancewithArticle 2 of CRC</p>		
73.23 Poland	<p>Undertakeeffortstopreventchildlabour,</p>		

	<p>thesegregation of childrenwithdisabilities in educationalsystemandpre ventthecrimescommitted againstchildren, especiallysmugglingand sexual harassment</p>		<p>desemnat prin ordin coordonatorii acțiunilor de prevenire a violenței la nivel raional/municipal, iar directorii instituțiilor de învățămîntpreuniversitar - coordonatori la nivelul instituției;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Managerii instituțiilor preuniversitare, cadrele didactice și personalul nondidactic din toate instituțiileeducaționale, inclusiv grădinițe, gimnazii-internat, școli profesionale, colegii, instituțiiextrașcolare au fost informați despre prevederile <i>Procedurii</i>; - 35 specialiști-coordonatori ai acțiunilor de prevenire, identificare, raportare și referire a cazurilor de abuz, neglijare, exploatare și trafic al copilului din cadrul Direcțiilor raionale/municipale învățămînt, tineret și sport au fost formați în organizarea activităților de prevenire a violențeișiintervenție în cazurile de abuz față de copil, precum și în monitorizarea aplicării <i>Procedurii</i>; - 40 de specialiștii responsabili de educația timpurie și preșcolară din cadrul Direcțiilor raionale/ municipale învățămînt, tineret și sport au fost formați în aplicarea <i>Procedurii</i> în sistemul educației preșcolare; - 116 de formatori locali formați în dezvoltarea/îmbunătățireacapacităților cadrelor didactice de organizare a activităților de prevenire cu elevii și părinții/îngrijitorii, bazate pe film și activități interactive. - 124 formatori locali instruiți în organizarea activităților cu părinții privind disciplinarea pozitivă a copiilor. - 1700 profesori-diriginți, psihologi școlari, pedagogi sociali, educatori din toate raioanele și mun. ChișinăușiBălțiformați în organizarea activităților de prevenire a violenței cu elevii și părinții, bazate pe film șiactivități interactive. - Prevederile procedurii au fost extinse și în activitatea taberelor de odihna pentru copii șiadolescenți pentru perioada de vară. În acest sens personalul didactic al taberelor a fost instruit, iar în unele tabere s-au desfășuratactivități de prevenire cu copiii. - Instruirea și educarea copiilor în combaterea consecințelor negative ale violenței și discriminării. În curriculumul la disciplina Educație civică (cîte 1 oră/săptămână în clasele V-XII) sînt incluse subiecte privind democrația, drepturile, libertățile și responsabilitățile omului, violența asupra copilului, munca copilului, în cadrul căroră elevilor le sînt explicate toate prevederile în domeniu. <p>În realizarea măsurilor, au fost consultațireprezentanții catedrelor de psihologie, pedagogie și asistență socială de la colegiile pedagogice privind predarea modulului<i>Prevenirea violenței față de copii și asistența copiilor victime ale abuzului</i> în cadrul disciplinelor de formare inițialăși continuă a profesioniștilor cu atribuții în protecția copilului.</p> <p>A fost emis Ordinul Ministrului Educației nr.867 din 25.07.2014 <i>cu privire la recomandările de integrare a aspectelor de prevenire și protecție a copiilor față de violență în curriculumul de formare profesională inițială și continuă</i> destinat universităților cu programele de studiu: <i>Științe ale educației, Asistența socială, Științe sociale, Medicina, Protecție, pază și securitate.</i></p> <p>2) A fost adoptată <i>Strategia pentru protecția copilului pe anii 2014-2020</i></p>
--	---	--	--

			<p>(HG nr.434 din 10.06.2014), document care are drept scop fortificarea sistemului de protecție a copilului axat pe trei obiective de bază:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Asigurarea condițiilor necesare pentru creșterea și educația copiilor în mediul familial; - Prevenirea și combaterea violenței, neglijării și exploatării copiilor, promovarea practicilor nonviolente în creșterea și educarea copiilor; - Concilierea vieții de familie cu activitatea profesională pentru asigurarea creșterii și dezvoltării armonioase a copilului <p>3) A fost elaborat proiectul <i>Programului Național de combatere a abandonului școlar și Planul de acțiuni de implementare</i> menite să înlăture principalele cauze care determină abandonul școlar. La nivel local, au fost constituite comisii mixte, formate din reprezentanți ai Direcțiilor de educație, tineret și sport, instituțiilor de învățământ, comisiariatelor de poliție, care au efectuat vizite la domiciliu și au desfășurat activități de consultanță cu elevii și părinții pentru a diminua cazurile de abandon școlar.</p>
--	--	--	---

XII. Right to education

73.22 Uruguay	Provide social services on health and access to education to children belonging to the most vulnerable groups		Realizată
73.59 Italy	Consider ways and means to ensure the right to education of children with disabilities, also in collaboration with the relevant international organization and agencies		<p>Principiile universalității, egalității de drepturi și non-discriminării sunt întărite prin Legea cu privire la Asigurarea Egalității nr.121 din 25 mai 2012. Sistemul de învățământ din Republica Moldova este organizat astfel încât să asigure dreptului la educație al tuturor copiilor, fără discriminare (art.6 din Legea învățământului nr.547 din 21.07.1995). Problemele vizând educația, în general, și cea pentru copii și tineri cu dizabilități, în particular, se regăsesc, de asemenea, într-un șir de documente strategice: Strategia Națională „Educație pentru toți”, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.410 din 04.04.2003, Strategia națională și Planul de acțiuni privind reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului (2007-2012) aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.784 din 09.07.2007, Strategia de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități (2010-2013), aprobată prin Legea nr.169 din 09.07.2010, Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.523 din 11.07.2011.</p> <p>Sistemul educațional al Republicii Moldova oferă persoanelor cu dizabilități educație în rețeaua de instituții de învățământ la toate treptele. Procesul de dezinstituționalizare a copiilor a avut o abordare multidisciplinară, axându-se pe evaluarea inițială și complexă a copiilor și familiilor acestora, elaborarea planurilor individualizate de asistență pentru fiecare copil și reintegrarea copiilor dezinstituționalizați în familia biologică/extinsă, dezvoltarea serviciilor comunitare și specializate (asistență parentală profesionistă, case de tip familie), pregătirea și transferul copiilor în servicii sociale și integrarea copiilor dezinstituționalizați în instituțiile de învățământ general. Drept urmare, în anul de studii 2013-2014, cca 3500 de copii dezinstituționalizați au fost încadrați în 400 instituții de învățământ general, în raport cu 1604 copii/291 de instituții în anul 2012. De asemenea, numărul copiilor cu cerințe educaționale speciale încadrați în</p>

		<p>școlile generale a crescut de la 2258 de copii la 9582 de copii (30.06.2014).â</p> <p>Încadrarea copiilor dezinstiționalizați în instituțiile educaționale generale se realizează prin organizarea și furnizarea unui set de servicii de educație incluzivă:</p> <p>(i) servicii raionale/municipale de asistență psihopedagogică (în anul 2012 – în 7 raioane, în anul 2013 - în toate cele 35 unități administrativ-teritoriale de nivelul II) constituite pentru acordarea asistenței psihopedagogice a copiilor, stabilirii cerințeloreducaționale speciale și elaborarea recomandărilor privind măsurile de intervențieși serviciile de suport pentru incluziunea educațională;</p> <p>(ii) comisii multidisciplinare intrașcolare, cu rol de decizie în domeniul evaluării inițiale/reevaluării a nivelului de dezvoltare a copiilor considerați cu CES, identificării deficiențelor, dificultățilorși a potențialului copiilor, determinării programelor de asistențăși suport educațional pe care le necesită copilul;</p> <p>(iii) planuri educaționale individualizate (PEI) elaborate prin modificarea/adaptarea Curriculum-ului general la necesitățile speciale ale elevului, astfel încâtfinalitățile în materie de studiu prognozate pentru anul școlar să poată fi realizate. O parte din elevi cu cerințe educaționale speciale, la absolvirea treptei gimnaziale, sunt certificați cu certificate de absolvire. Elaborarea, realizarea și revizuirea/actualizarea PEI se face în colaborare cu toți factorii implicați în asistența copilului (cadre didactice de predare, de sprijin și manageriale, psiholog școlar, medic de familie, specialiști în terapii specifice, asistent social, părinți/reprezentanți legali ai copilului etc.). În anul de studii 2012-2013 au fost elaborate circa 350 de PEI, iar în anul 2013-2014, 2920 de PEI.</p> <p>(iv) angajarea cadrelor didactice de sprijin specializate în domeniul psihopedagogiei care acordă asistență psihopedagogică copiilor cu cerințeeducaționale speciale integrați în instituțiile de învățământ general, în colaborare cu toți factorii implicați (cca 100 de cadre didactice de sprijin au activat în anul de studii 2012-2013 și 603 în anul de studii 2013-2014).</p> <p>(v) centre de resurse pentru educație incluzivă se organizează la nivel raional în cadrul Serviciului raional de asistență psihopedagogică și în cadrul instituțiilor de învățământ preuniversitar pentru asigurarea organizării activităților specifice de abilitare/reabilitare a dezvoltării copiilor cu cerințeeducaționale speciale. Indicatori progresivi pot fi aduși și referitor la activitatea acestor centre, și anume, în anul 2012 și-au desfășurat activitatea 35 centre, în anul 2013 – 250 centre, iar în 2014 – 497 centre de resurse.</p> <p>Concomitent, cu suportul UNICEF și a ONG-urilor active în domeniu: CCF Moldova, Keystone, Parteneriate pentru fiecare copil, Speranța, AO Lumos, AO Femeia și Copilul Protecțieiși Sprijin, au fost consolidate capacitățile factorilor de decizie și a actorilor profesioniști implicați în reformarea sistemului rezidențial de îngrijire a copilului și dezvoltarea educației incluzive (actori ai autorităților publice locale, manageri școlari, cadre didactice, cadre didactice de sprijin, asistenți sociali, asistenți parentali profesioniști, părinți-educatori etc.).</p>
--	--	--

			<p>Totodată, notăm în anul de studii 2012-2013 în instituțiile de învățământ secundar profesional au fost cuprinși 171 de elevi cu dizabilități fizice și senzoriale.</p> <p>Se atestă și o tendință de a integra studenții cu dizabilități în instituțiile de învățământ superior, în cadrul sesiunilor de admitere este prevăzută o cotă de 15 la sută din numărul total de locuri planificate în planul de înmatriculare cu finanțare bugetară, pentru anumite categorii defavorizate de candidați, inclusiv copiii invalizi de gr.Iși copiii cu deficiențe fizice și senzoriale. Înscirerea la cota de 15 la sută se efectuează la solicitarea candidaților. Pe această dimensiune a crescut numărul persoanelor înmatriculate cu deficiențe fizice și senzoriale, celor ai căror ambii părinți sînt invalizi, cîțiși a copiilor ai căror părinți au participat la acțiunile militare pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova. Tinerii din categoria menționată beneficiază în mod prioritar la locuri în cămine, indemnizații și burse sociale.</p> <p>În scopul instruirii specialiștilor din sistemul de educație cu privire la incluziunea persoanelor cu dizabilități, prin Ordinul Ministrului Educației nr.125 din 07.03.2012, a fost pus în aplicare cursul <i>Educația incluzivă</i>, componentă obligatorie în formarea inițială a cadrelor didactice la nivelurile învățămîntului superior și mediu de specialitate. Modulul <i>Educația incluzivă</i> este implementat în colegii și universități, la specialitățile cu profil pedagogic, începînd cu 1 septembrie 2012 în universități pentru ciclurile I și II și în colegiile pedagogice pentru anul IV.</p> <p>În sesiunea de Admitere-2012, conform Planului de înmatriculare la studii superioare de licență, ciclul I, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr.625 din 27.06.2012, Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, pentru specialitatea <i>Psihologie și Psihopedagogie specială</i> i-au fost repartizate 140 locuri, inclusiv 30 - cu finanțare din bugetul de stat. Planurile de învățămînt pentru specialitățile <i>Psihologie și Psihopedagogie specială</i> conțin diverse cursuri/module orientate la instruirea în domeniul educației speciale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Psihopedagogia persoanelor cu deficiențe de auz; - Metodologia educării și terapia persoanelor cu deficiențe de auz; - Limbajul mimico-gestual, începînd cu anul III. <p>Universitatea de Stat din Moldova a elaborat un plan de studii prin care au fost create condițiile necesare pentru formarea profesională a persoanelor cu deficiențe de auz la specialitățile: 443.2 Matematică aplicată și 444.1 Informatică.</p> <p>Totodată, în 11 instituții de învățămînt superior, pentru persoane cu dizabilități locomotorii, blocurile de studii sînt dotate (parțial) cu rampe de acces, asigurate căi de acces la sălile de studii amplasate la etaj și dispun de ascensor.</p>
76.10 Brazil	Consider implementing school meal programs, especially in rural	Accepted/in the process of implementation: The Moldovan Government will	<p style="text-align: center;">Realizată</p> <p>Alimentația elevilor din instituțiile de învățămînt preuniversitar este organizată în conformitate cu H.G nr.234 din 25.02.2005 <i>Cu privire la alimentarea elevilor</i>, H.G nr.198 din 16.04.1993 <i>Cu privire la protecția copiilor</i></p>

	areas most affected by poverty	continue to ensure school meals programs that are guaranteed for pupils from primary schools, including in rural areas and from socially vulnerable families.	<p>și familiilor socialmente vulnerabile și Ordinul Ministerului Educației nr.42 din 28 ianuarie 2013 <i>Cu privire la aprobarea normelor financiare pentru alimentarea copiilor (elevilor din instituțiile instructiv-educative)</i>. Astfel, alimentarea gratuită a elevilor claselor primare (cl.I-IV), a celor din familiile socialmente-vulnerabile, precum și a elevilor claselor V-XII din instituțiile preuniversitare din stânga Nistrului și mun.Bender, este stabilită norma financiară de 6,80 lei. Normele financiare pentru alimentarea copiilor se aplică în limita alocațiilor bugetelor locale aprobate. Se permite conducătorilor instituțiilor de învățământ să majoreze cheltuielile pentru alimentația copiilor din contul mijloacelor speciale (donații, sponsorizări etc.) și ajutoare umanitare.</p> <p>Elevii claselor a V-a – a IX-a din familii socialmente vulnerabile din toate instituțiile de învățământ din republică sunt alimentați din surse nebugetare. În anul de studii 2013-2014, semestrul I, din clasele I-IV s-au alimentat 135789 elevi sau 100%, iar din clasele V-XII din 19698 de elevi doar 14.6%. Este necesar să fie stabilit un mecanism privind asigurarea alimentației din familiile socialmente vulnerabile.</p>
XIII. Trafficking in human beings			
73.39 Slovakia	Reinforce further its efforts in the area of prevention of trafficking in human beings, with particular focus on children		<p style="text-align: center;">Realizată</p> <p>Ministerul Educației, în limita competențelor de care dispune, întreprinde o serie de măsuri menite să prevină și să elimine cazurile/consecințele traficului de ființe umane (TFU):</p> <p>(i) A fost emis Ordinul Ministrului Educației nr.77 din 22.02.2013 cu privire la <i>procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului</i> și Ordinul nr.858 din 23.08.2013 în care a fost aprobată <i>Metodologia de aplicare</i> a acestei proceduri.</p> <p>(ii) În instituțiile de învățământ general, prevenirea TFU se realizează prin intermediul Curricular, atât la disciplinele obligatorii (<i>Educație civică, Dirigenție</i> etc.), cât și în cadrul disciplinelor opționale: <i>Educația pentru viața de familie, Educația pentru drepturile omului</i>, etc., care contribuie, în mod direct sau indirect, la prevenirea TFU. Elevii din instituțiile rezidențiale sunt incluși, în activități curriculare și extracurriculare prin intermediul cărora are loc informarea acestora despre pericolele asociate TFU.</p> <p>(i) Asigură implementarea Planului Național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2014-2016 (Hotărârea Guvernului nr.484 din 26.06.2014) prin care s-a consolidat mecanismul de coordonare antitrafic, care include o serie de măsuri preventive și protective a copiilor.</p>
73.40 Slovakia	Develop and implement effective policies for child victims of abuse, neglect and trafficking, including ensuring redress and victims' reintegration		

73.51 Israel	Fully implement the reform of the residential care system for children, focusing especially on re-integration of children with disabilities		<p style="text-align: center;"><u>Realizată</u></p> <p>În anii 2008-2013 a activat în cadrul Ministerului Educației, cu suportul UNICEF, Unitatea de implementare a reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului și dezvoltare a educației incluzive. Misiunea Unității de implementare rezida în coordonarea și monitorizarea implementării reformei sistemului rezidențial de îngrijire a copilului și dezvoltarea educației incluzive. În scopul asigurării continuității și consolidării eforturilor în domeniu, a fost elaborat și aprobat Planul comun de activitate Ministerul Educației - UNICEF Moldova privind implementarea Planului-cadru de Transformare a sistemului rezidențial de îngrijire a copilului și dezvoltarea educației incluzive pentru anii 2013-2014.</p> <p>În anul 2013 în subordinea Ministerului Educației erau 41 instituții de tip rezidențial, dintre care: 10 școli de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților (1145 copii); 1 casă de copii (32 copii), 2 școli-internat sanatoriale (195 copii); 6 instituții speciale pentru copii cu deficiențe fizice și senzoriale (479 copii); 17 Școli internat auxiliare (1420 copii) și 5 instituții în proces lichidare. Numărul copiilor cu cerințe educaționale speciale a scăzut în școlile speciale, auxiliare de la 2549 în anul de învățământ 2011-2012 la 2300 în anul de învățământ 2012-2013, pe când numărul acestora în școlile generale, în aceeași perioadă, a crescut de la 2258 copii la 9582.</p>
XV. Other			
75.41 Romania	Continue to work on the promotion of human rights in the region of Transnistria, integral part of the territory of the Republic of Moldova. This commitment was undertaken upon accession to the Human Rights Council		<p>Asigurarea dreptului la educație și instruire al locuitorilor din sfînga Nistrului, se realizează prin alocarea unui anumit număr de locuri bugetare în cadrul sesiunii de admitere în învățământul superior. Astfel, în 2013 au fost prevăzute 505 de locuri în învățământul superior cu destinație specială pentru candidații absolvenți din raioanele de est, dintre care, 40% au fost acordate absolvenților instituțiilor de învățământ preuniversitar din localitățile de Est ale republicii și din mun. Bender, care au studiat conform programelor de învățământ aprobate de Ministerul Educației al Republicii Moldova, precum și absolvenților Liceului Teoretic „Al. Mateevici” din s. Sănătăuca, r-nul Florești, originari din localitățile de Est, iar 60% pentru absolvenții din instituțiile de învățământ din raioanele de Est, care au studiat conform altor programe.</p> <p>Le fel, aceștia candidează și participă la programe de doctorat și au posibilitatea de a se încadra în Programul de Mobilitate <i>Erasmus – Mundus</i>.</p>